

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 32/14

Luksemburg, 12 marca 2014 r.

Wyroki w sprawach C-456/12 i C-457/12
O., B., S. i G. / Minister voor Immigratie, Intergratie en Asiel

**Trybunał wyjaśnił zasady dotyczące prawa pobytu obywateli państw trzecich
będących członkami rodziny obywatela Unii w państwie członkowskim pochodzenia
tego obywatela**

Dyrektywa 2004/38/WE przyznaje obywatelom Unii oraz członkom ich rodzin prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich¹. W tym kontekście niderlandzki Raad van State (sąd najwyższy) skierował do Trybunału Sprawiedliwości dwa odrębne odesłania prejudycjalne dotyczące czterech przypadków, w których władze niderlandzkie odmówiły przyznania prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego będącemu członkiem rodziny obywatela Unii posiadającego obywatelstwo niderlandzkie.

Sprawa C-456/12: sytuacja cudzoziemców O. i B.

Sprawa C-456/12 dotyczy odmowy przyznania prawa pobytu w sytuacji, w której obywatel Unii powraca do państwa członkowskiego, którego jest obywatelem po zakończeniu krótkotrwałego pobytu z zainteresowanym członkiem swojej rodziny w innym państwie członkowskim.

Cudzoziemiec O., obywatel nigeryjski, poślubił w 2006 r. obywatelkę niderlandzką, a w okresie od 2007 r. do kwietnia 2010 r. mieszkał w Hiszpanii. W tym samym okresie małżonka cudzoziemca O. przebywała przez dwa miesiące ze swym małżonkiem w Hiszpanii i regularnie spędzała tam z nim wakacje.

Cudzoziemiec B., obywatel marokański, od 2002 r. mieszkał w Niderlandach ze swoją partnerką, która posiada obywatelstwo niderlandzkie. W 2005 r. zamieszkał w Belgii w mieszkaniu wynajmowanym przez swoją partnerkę. Owa partnerka każdy weekend spędzała z nim w Belgii. W kwietniu 2007 r. cudzoziemiec B. wrócił do Maroka, a w lipcu 2007 r. zawarł związek małżeński ze wspomnianą obywatelką niderlandzką.

Ponieważ cudzoziemcy O. i B. są członkami rodziny obywateli Unii, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy prawo Unii – a w szczególności art. 21 TFUE i dyrektywa 2004/38 – przyznaje takim obywatelom państwa trzeciego prawo pobytu w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiadają dani obywatele Unii.

Trybunał przypomniał na wstępie, że art. 21 TFUE i dyrektywa 2004/38 nie przyznają obywatelom państw trzecich żadnego odrębnego prawa. Ewentualne prawo pobytu przyznane takim obywatelom stanowi prawo pochodne, wynikające ze skorzystania ze swobody przemieszczania się przez obywatela Unii.

Trybunał stwierdził następnie, że dyrektywa 2004/38 nie przyznaje pochodnego prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego będącego członkiem rodziny obywatela Unii, który przebywa w państwie członkowskim, którego jest obywatelem. Dyrektywa 2004/38 znajduje zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy obywatel Unii przemieszcza się do państwa członkowskiego innego niż państwo, którego jest obywatelem lub gdy przebywa w takim państwie.

¹ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 158, s. 77 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 5, s. 46).

W odniesieniu do kwestii, czy takie pochodne prawo pobytu przyznaje art. 21 TFUE, Trybunał wyjaśnił, że odmowa przyznania pochodnego prawa pobytu na rzecz członka rodziny obywatela Unii będącego obywatelem państwa trzeciego może naruszać przysługujące owemu obywatelowi Unii prawo do swobodnego przemieszczania się, zagwarantowane przez wspomniane postanowienie traktatu. Obywatel Unii mógłby bowiem zostać odwieziony od opuszczenia państwa swojego pochodzenia, gdyby nie miał pewności, czy po powrocie do tego państwa członkowskiego będzie mógł dalej prowadzić wspólne życie z bliskimi członkami rodziny, rozwinięte lub umocnione w innym państwie członkowskim. Taka przeszkoda może jednak wystąpić jedynie wówczas, gdy pobyt w przyjmującym państwie członkowskim ma efektywny charakter, to znaczy, gdy odpowiada on wymogom przepisów dyrektywy 2004/38 dotyczących pobytu przekraczającego trzy miesiące.

Wynika stąd, że w przypadku, gdy na podstawie i w poszanowaniu przepisów dyrektywy 2004/38 dotyczących pobytu przekraczającego trzy miesiące obywatel Unii przebywa w sposób efektywny w innym państwie członkowskim i jeżeli przy tej okazji we wspomnianym państwie rozwinęło się lub umocniło jego życie rodzinne, to skuteczność (*effet utile*) art. 21 TFUE wymaga, by życie rodzinne, które ów obywatel Unii prowadził w przyjmującym państwie członkowskim, mogło toczyć się dalej po jego powrocie do państwa członkowskiego pochodzenia. Oznacza to, że w takiej sytuacji członkowi rodziny będącemu obywatelem państwa trzeciego przysługuje pochodne prawo pobytu.

Warunki przyznania takiego pochodnego prawa pobytu na podstawie art. 21 TFUE nie powinny być, co do zasady, bardziej rygorystyczne niż te przewidziane dyrektywą 2004/38 dla przyznania prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego będącemu członkiem rodziny obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się, osiedlając się w państwie członkowskim innym niż państwo, którego jest obywatelem. W istocie, pomimo że dyrektywa 2004/38 nie obejmuje swym zakresem przypadków powrotu obywatela Unii do państwa, którego jest obywatelem, musi być ona stosowana w drodze analogii, ponieważ w obu tych przypadkach to właśnie obywatel Unii jest osobą odniesienia, której status umożliwia uzyskanie pochodnego prawa pobytu przez obywatela państwa trzeciego będącego członkiem rodziny owego obywatela.

Odnośnie do zagadnienia, czy kumulatywny skutek poszczególnych krótkotrwałych pobytów w przyjmującym państwie członkowskim może uprawniać do uzyskania przez członka rodziny obywatela Unii będącego obywatelem państwa trzeciego pochodnego prawa pobytu po powrocie tego ostatniego do państwa członkowskiego pochodzenia, Trybunał przypomniał, że jedynie pobyt odpowiadający wymogom przepisów dyrektywy 2004/38 dotyczących pobytu przekraczającego trzy miesiące może uprawniać do pochodnego prawa pobytu po powrocie. Podkreślił on, że krótkotrwałe pobyty (takie jak weekendy lub wakacje spędzane w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada dany obywatel Unii), nawet rozpatrywane łącznie, nie spełniają powyższego warunku.

Trybunał wskazał ponadto, że cudzoziemiec B. uzyskał status członka rodziny obywatela Unii po zakończeniu przez jego partnerkę pobytu w przyjmującym państwie członkowskim. Tymczasem obywatel państwa trzeciego, który nawet przez część swojego pobytu w przyjmującym państwie członkowskim nie posiadał statusu członka rodziny obywatela Unii, nie mógł skorzystać w tym państwie członkowskim z pochodnego prawa pobytu na podstawie dyrektywy 2004/38. W tych okolicznościach, ów cudzoziemiec nie może powoływać się na art. 21 TFUE w celu nabycia pochodnego prawa pobytu po powrocie obywatela Unii do państwa członkowskiego, którego jest obywatelem.

Zważywszy na powyższe, Trybunał orzekł, że w sytuacji, w której obywatel Unii, na podstawie i w poszanowaniu przepisów dyrektywy 2004/38, rozwinął lub umocnił życie rodzinne prowadzone z obywatelem państwa trzeciego przy okazji efektywnego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo, którego jest obywatelem, przepisy tej dyrektywy znajdują zastosowanie przez analogię także wówczas, gdy wspomniany obywatel Unii powraca wraz z zainteresowanym członkiem swej rodziny do państwa członkowskiego pochodzenia.

Sprawa C-457/12: sytuacja cudzoziemek S. i G.

Podobnie jak sprawa C-456/12, sprawa C-457/12 także dotyczy odmowy przyznania przez władze niderlandzkie prawa pobytu członkom rodziny obywateli niderlandzkich. Jednakże w odróżnieniu od sprawy C-456/12 obywatele Unii, których sprawa ta dotyczy, nie przebywali z zainteresowanym członkiem rodziny w państwie członkowskim innym niż państwo, którego są obywatelami.

Cudzoziemka S. posiada obywatelstwo ukraińskie. Pragnie ona przebywać u swojego zięcia, który posiada obywatelstwo niderlandzkie. Cudzoziemka S. podnosi, że opiekuje się swoim wnukiem. Jej zięć ma miejsce zamieszkania w Niderlandach, ale w ramach wykonywania pracy najemnej na rzecz niderlandzkiego pracodawcy przynajmniej raz tygodniu przemieszcza się do Belgii.

Cudzoziemka G., obywatelka Peru, w 2009 r. poślubiła obywatela niderlandzkiego. Ten ostatni ma miejsce zamieszkania w Niderlandach, jednak wykonuje pracę najemną na rzecz przedsiębiorstwa belgijskiego. W ramach swojej pracy dojeżdża codziennie do Belgii.

W tym kontekście Raad van State dąży w istocie do ustalenia, czy prawo Unii przyznaje pochodne prawo pobytu obywatelowi państwa trzeciego będącemu członkiem rodziny obywatela Unii, jeżeli ten obywatel Unii ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego jest obywatelem, jednak w ramach wykonywania działalności zawodowej regularnie przemieszcza się do innego państwa członkowskiego.

Trybunał potwierdził, że w sytuacjach, których dotyczy sprawa C-457/12, obywatele Unii są objęci zakresem stosowania swobody przepływu pracowników, zagwarantowanej przez art. 45 TFUE. Zakresem tego postanowienia objęty jest bowiem każdy obywatel Unii, który w ramach umowy o pracę wykonuje działalność zawodową w innym państwie członkowskim niż państwo jego miejsca zamieszkania.

Trybunał wyjaśnił następnie, że skuteczność (*effet utile*) prawa do swobodnego przemieszczania się pracowników może wymagać przyznania na podstawie art. 45 TFUE pochodnego prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego będącego członkiem rodziny pracownika – obywatela Unii w państwie członkowskim, którego obywatelem jest ten ostatni.

Do sądu odsyłającego będzie zatem należeć sprawdzenie, czy w każdej z sytuacji, których dotyczy sprawa C-457/12, przyznanie pochodnego prawa pobytu danemu obywatelowi państwa trzeciego będącemu członkiem rodziny obywatela Unii jest konieczne do zapewnienia temu ostatniemu faktycznej możliwości skorzystania z praw wywodzonych przez niego z art. 45 TFUE. Zdaniem Trybunału okoliczność, że dany obywatel państwa trzeciego opiekuje się dzieckiem obywatela Unii może stanowić istotny element przy dokonywaniu oceny, czy odmowa przyznania prawa pobytu na rzecz wspomnianego obywatela państwa trzeciego może mieć zniechęcający wpływ na faktyczne korzystanie z praw, które dany obywatel Unii wywodzi z art. 45 TFUE. Jednakże sama okoliczność, że może wydawać się pożądane, by dzieckiem zajmował się obywatel państwa trzeciego będący bezpośrednim wstępnym małżonka obywatela Unii, nie wystarczy jako taka do ustalenia owego zniechęcającego wpływu.

Artykuł 45 TFUE przyznaje zatem członkowi rodziny obywatela Unii będącemu obywatelem państwa trzeciego pochodne prawo pobytu w państwie członkowskim, którego obywatelem jest ów obywatel Unii, jeżeli ten ostatni ma miejsce zamieszkania w tym państwie, jednak regularnie przemieszcza się do innego państwa członkowskiego jako pracownik w rozumieniu wspomnianego postanowienia, ponieważ odmowa przyznania takiego prawa pobytu ma zniechęcający wpływ na faktyczne korzystanie z praw wywodzonych przez danego pracownika z art. 45 TFUE, która to okoliczność podlega sprawdzeniu przez sąd krajowy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.
Pełne teksty wyroków ([C-456/12](#) i [C-457/12](#)) znajdują się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia
Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793